

POKROK ZÁPADU

State Historical Society
U S N

WEEKLY EDITION.

ENTERED AT THE POST OFFICE AT OMAHA, NEB., AS SECOND CLASS MATTER.

ROČNÍK XXVII.—ČÍSLO 40.

OMAHA, NEB., VE STŘEDU 4. KVĚTNA 1898.

Předplatné na Pokrok Západu \$2.20 na rok
Předplatné na Pokrok s Knih. Am. \$3.00 na rok

Před velkou srážkou.

Na pobřeží filipinském svedena bude prvá bitva

Na kubánský přístav Matanzas našimi střeleno.

Havana dosud svírána, avšak bez útoků. -- Bohatá loď ukořistěna.

Z ostrovů filipinských.

První srážka mezi loďstvem španělským a americkým stane se nepochybně v pacifickém oceánu, blíže ostrovů Filipinských, španělské to državy, kdež tak jako na Kubě řádí povstání. Ve středu o 2. h. odp. vyplulo loďstvo naše kotvíci v čínském ale Anglii ovládaném přístavu Hong Kongu

Christina, Castila, Velasco a Don Juan de Austria, dělových lodic Paraguay, Lescio a Delduero a dvou transportních lodic. V kruhách námořních soudí se, že se toto loďstvo španělské může udržeti pouze jen pomocí baterií v pevnostech proti loďstvu našemu.

Operace proti Filipinám vzbudily ostrý odpor časopisectva v

naše však nemjely se cílem a po každém výstřelu bylo viděti, kterak náspy se boří neb mizí. Velitel Sampson má za to, že účel za kterým ku stělbě přikročeno bylo jest dosažen.

Dle posudku prý jednoho z členů strategické komise, měla stělbba u Matanzas účel jiný a sice zjistiti, kde a jak vydatnými jsou baterie přístav chránící, tak aby v pádu útoku vědělo se, kde a jak útočiti, jelikož prý nepochybně bude v brzkou učiněn pokus, téhož se zmocniti. Za jednu z příčin k tomu uvádí se, že kubánští "soustředenci" (reconcentrados), totiž obyvatelstvo vojskem španělským z krajín španělských vypuzené a kol měst opevněných soustředěné, shromážděno jest většinou kol Matanzas a trpí bídou větší, než kdy jindy a musí hladem v nejbližší době zahynouti, jestli se mu nepříspěje. Španělové ovšem soustředěncům ničím

soudobně útočilo loďstvo naše z moře, ocitli by se Španělové tím v křížovém ohni. Vojenská správa naše nemá prý žádný úmysl posílati naše vojsko na pevninu, aspoň ne během doby letní, kdy jest na Kubě velice nezdravo, zejména pro ty, kdož nejsou podnebí tamnějšímu uvyklými.

Konsul Sp. Států z Caibaron z Kuby, James Springer, kterýž ve středu do New Yorku přibyl, nezdá se sdíliti smýšlení havanského konsula Lee. Podle jeho náhledu vyžádá to neméně než 60000 vojska našeho k porážce Španělů na Kubě. Španělové prý mohou sebrati tam 250,000 až 300,000 mužů, kdežto povstalci prý sotva mohou se zmocni na více než 35,000 neb 45,000. Podle jeho náhledu, Španělové prý mohli již dávno přemoci povstalce, kdyby nebylo korupce v armádě. Peníze, kteréž určeny jsou pro vojny, zřídka kdy do rukou se

a vezl zásoby spíše a též něco na hotovosti na výplatu vojska v Havaně a nechtěl se dát zajmouti. Až když dobře mířenou střelou roztrfěn byl domek kormidelníkův a poroucháno kormidlo, teprvé se loď vzdala a dopravena do Key West. Kofist' tato považuje se za největší ze všech až dosud nabytých a sice oceňuje se na \$400,000.

Prohlášení neutrality.

Do středy došlo vládu naší úřední prohlášení neutrality od Nizozemska, Švýcarska, Švédska a Norska, Ruska a Columbie. Též Anglie, Itálie a Francie usnuly se již prohlásiti neutralitu, ač do středy úřední sdělení o tom vládě naší neucíněno. Německo a Rakousko s krokem tímto váhá. V případě poslednějšho není to ovšem divu, jelikož jak známo panující rod španělský spřízněn jest se dvorem rakouským a proto má Rakousko větší sympatie vůči Španělsku, než kterákoliv jiná země. Očekává se, že za nedlouho i Rakousko neutralitu prohlásí. Co se týče Německa, tu zdržení se připisuje na účet toho, že uvažováno jest, v jakém znění prohlášení neutrality vydati, aby co nejlépe chráněny byly zájmy Německa. Německo i Anglie mají za to, že by zdržování a prohledávání lodí jejich bylo velice na újmu obchodu a popírají právo stran válčících vůči tomu. V tom ohledu Spoj. Státy zavděčily se spíše ostatním neutrálním velmocem, prohlásivše již předem, že hodlají se přidržeti prohlášení pařížského a neopravní žádné lodě soukromé ku zajímání lodí nepřátelských aneb kontraband vezoucích a ku kořistění vůbec, kdežto Španělsko se v povolání svém ohraňuje, že si právo k použití tohoto způsobu boje vyhraňuje a přfležitou dobou je použije.

President vydal v úterí prohlášení, v kterémž uvádí pravidla, nimiž má se válka s naší strany vésti vzhledem k loďstvu španělskému a neutrálnímu a sice: — 1. Neutrální vlajka chrání zboží nepřátelské, vyjma kontrabandu válečného. 2. Neutrální zboží, kteréž by nebylo kontrabandem válečným, nepodlehá zabavení ani pod vlajkou nepřátelskou. 3. Uzavření přístavu, máli býti závazným, musí býti vydatým. — 4. Španělským obchodním lodím v přístavech Spojených Států dovoluje se do 30 dnů naložení a vyplutí z přístavů a jestliže takovéto lodě potkány budou na širém moři loděmi Spojených Států, bude jim další plavba dovolena, když z jejich listin bude vysvítati, že náklad jejich byl vzat na palubu před uplynutím zmíněné doby. Vyjmuty jsou však lodě, kteréž by měly na palubě důstojnictvo aneb vojny nepřátelské, aneb náklady uhlí, aneb jiného zapovězeného kontrabandu válečného, aneb jaké zprávy pro vládu španělskou aneb od ní. 5. Lodě španělské, kteréž vyjely z přístavů přede dnem 21. dubna do kteréhokoliv přístavu ve Spojených Státech, mohou náklad svůj vyložití a odjeti bez obtěžování. 6. Prohledávání lodí vykonáváno bude při přísném šetření práv neutrálních a poštovní parníky nemají býti obtěžováni, leda když jest nějaký patrný důkaz podezření.

Prohlášením neodvislosti se pohatily naše plány s křižákem Albany a torpédovou lodicí Summers, kteréž byly koupeny v Anglicku a nalezájí se v loděnici Armstrongově za účelem úpravy. Nyní když

VJEZD DO PŘÍSTAVU HAVANSKÉHO.

k nedalekým ostrovům Filipinským, aby tu utkalo se v boj se španělským loďstvem v přístavě manillském se nalezájícím. Dle zpráv došlých však loďstvo španělské nevyčkalo loďstva amerického a opustilo Manillu. Zdali tak se stalo proto, aby ono město nevystavilo nebezpečí boje, aneb zdali snad loďstvu našemu z cesty jde, to dlužno vyčkati. Jestliže snad šlo loďstvo španělské našemu vstříc a hodlá podniknouti boj na moři, dojde k srážce již v dnech nejbližších. Jestli že boji se vyhýbá, tedy nepochybně naše loďstvo seve Manillu, tak jako sevefelo atlantické loďstvo Havanu.

Ze Španělska se potvrzuje zpráva o vyplutí loďstva válečného z přístavu manillského a nepochybně prý hodlá zaujmouti postavení blíže Cavite, kdež prý může býti podporováno bateriemi z pevnosti. Americké loďstvo v Asii pozůstává z velitelské lodě Olympia, kteráž jest jedním z nejlepších našich křižáků a na kteréž jest velitel Dewey, dále křižáků Baltimore, Boston, Concord a Rally, dělové lodice Petrel, posýlkový parník Hugh McCullough a dva zásobní parníky. Španělské loďstvo pozůstává z křižáků Reina

Německu, neboť jest veřejnou tajemností, že Německo již dávno si brousí zuby na Filipiny. Převládá tam vlastně kapitál německý a sevefení ostrovů těchto působí více škody obchodu německému, nežli španělskému, neb anglickému. Ze 33 velkoobchodů v Manille pouze 5 je španělských, však za to 14 německých, 12 anglických a 4 švýcarské. Ze 13 velkých továren 1 jest německou a pouze 6 španělských. Z Berlína prý se usiluje na vládu anglickou, aby společně zakročeno bylo proti plánu Sp. Států.

Před Kubou.

Atlantické válečné loďstvo naše kotví neustále před přístavy kubánskými, však neplývá posud mnoho střelivem. Ve středu tře z křižáků našich a sice New York, Fullerton a Cincinatti stěfily na pevnosti v ústí přístavu Matanzas-kého. Stěfba počala ve 12:57 a ustala po 18. minutách. Účelem útoku bylo překaziti dokončení náspů u Punta Gorda. Naše tři lodě vyslaly asi 300 střel na pevninu, ze vzdálenosti 4000 až 7000 yardů. Z pevnosti vystřeleno bylo několikrát na odvetu proti lodím našim, však úplně bez škody. Jak dalece bylo pozorováti, slyšely

nepřispějí, šetříce všech zásob pro sebe a podpora, kterou dříve prostřednictvím našim dostávali, přestala, ba tvrdí se, že poslední zásilky též zmocnili se Španělé. Úřední zpráva o stělbě na Matanzas do čtvrtka do Washingtonu nedošla.

Loďstvo svírající přístav havanský zachovává klid. Španělé sice se chlubí, že během minulých dnů dvě malé lodě noční dobou proklouzly mezi loďstvem našim a přivezly do města zásoby spíše. Ze strany velitelstva připouští se možnost toho, avšak ujišťuje, že teď bude to nemožným, že tak se státi mohlo jen proto, že neměli jsme v místech těch dosti menších lodí, kteréž by noční dobou pod rouškou tmy břehy střežily, však nyní jest tomu odpomoženo.

Z Cienfuegos se sděluje, že blíže Matanzas podnikl americký ničitel torpéd útok na španělskou válečnou lodici Ligera a jsa střelena z této poškozen, vzdálil se. Ujišťuje se, že vláda naše vyjednává s povstalci a hodlá jim poskytnouti zásob válečných, načež prý tito podniknou výpravu po pevnině proti Havaně. Pod Gomezem a Garcio jest prý dohromady 30,000 mužů a když by podniknuli povstalci útok po zemi a

jim dostanou a zásob prý jest málo a špatné. Vojnové španělští jsou nedostatkem zmořeni a proto lhotejní a nedbají se v zápas pouštět. Vydou prý aneb učiní výpad a vrátí se osobice si vítězství. Při zprávě této vzpomínáme si, že podobné pověsti o korupci kolovaly v době, když odvolán byl Weyler a tvrdilo se o něm, že za dobu svého velitelství na Kubě zachoval si ne statisíce, nýbrž miliony a jiní úředníci podobně.

Celkem zajato bylo již 7 lodí španělských, ač jest otázkou, zdali soudem k tomu cíli zřizeným rozhodnuto bude, že všechny jsou právem kořistí válečnou. Budeť soud ten rozhodovati podle pravidel presidentem uložených, jež níže uvádíme. Důležitou kořistí jest španělský parník Panama z Barcelony, kterýž vyjel ve středu min. týdne, před započatím kroků válečných, z New Yorku, vezouc zásobu pro vojsko i zboží pro obchodníky havanské. Setkal se s naší válečnou lodí Mangrove, když byl 20 mil od přístavu havanského a tato jej zajala.

Ve středu zajat byl monitorem Terror velký španělský parník Guido, blíže břehů kubánských, asi 10 mil od Cardenas. Guido vyplul z Liverpoolu dne 2. dubna